

BELÜGYMINISZTERIUM
ORSZÁGOS KATASZTRÓFAVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG
„Magyarország szolgálatában a biztonságért!”
ORSZÁGOS IPARBIZTONSÁGI FŐFELÜGYELŐSÉG

Iparbiztonsági hatósági tevékenység tapasztalatai, veszélyes üzemek ellenőrzése Magyarországon

*Nemzetközi Iparbiztonsági Tudományos Konferencia
2013. április 10.*

Kossa György tű. dandártábornok
országos iparbiztonsági főfelügyelő
Dr. Vass Gyula tű. ezredes
főosztályvezető

Iparbiztonsági szervezet felépítése

Központi szerv

BM OKF Országos Iparbiztonsági Főfelügyelőség

- iparbiztonsági főfelügyelő és helyettese
- veszélyes üzemek főosztály
- veszélyes szállítmányok főosztály
- kritikus infrastruktúra koordinációs főosztály

Területi szerv

Fővárosi és Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságok

- iparbiztonsági főfelügyelők
- hatósági osztály
- KML

Helyi szerv

Katasztrófavédelmi Kirendeltségek

- iparbiztonsági felügyelők
- hatósági osztály

Intézmény fejlesztési intézkedések

Személyi és tárgyi feltételek megteremtése

Eljárási rend, módszertan, képzés és továbbképzés, hatósági ellenőrző szoftverek és adatbázisok (IBIR, PhastRisk, VÁSZIR, HADAR, IIK, NBIÉK, RODOS)

Iparbiztonsági szakterület hatósági feladata és tevékenysége

- 1) Veszélyes üzemek hatósági jogosítványai (engedélyezés, felügyelet, ellenőrzés).
- 2) Katasztrófavédelem hatósági ellenőrzési és bírságolási jogosítványainak közúti, vasúti, légi, és vízi szállítási ágazatokra kiterjedő végzése.
- 3) Veszélyes üzemek supervisorri iparbiztonsági ellenőrzési feladatainak ellátása.
- 4) KML tevékenység szakmai felügyelete.
- 5) Nukleárisbaleset-elhárítási tevékenység szakmai irányítása.
- 6) Kritikus infrastruktúra védelmi feladatok ellátása.
- 7) Új jogintézmények alkalmazása:
 - katasztrófavédelmi bírság,
 - igazgatási szolgáltatási díj.

Ellenőrzött veszélyes tevékenységek

Veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek	235 db alsó és felső küszöbértékű
Küszöbérték alatti üzemek	556 küszöbérték alatti üzem, melyből terv készítési kötelezettség várhatóan 493 üzemnél jelentkezik
Veszélyes anyagok gyártását, tárolását, felhasználását végző gazdálkodó szervezetek	7200 db gazdálkodó szervezet
Nukleáris és radiológiai üzemek	6 nukleáris létesítmény és 39 izotóplabor célzott felügyelete
KÖZÚTI veszélyes áru szállítás	25 millió tonna szállított áru/év, 1 millió jármű/év
VASÚTI veszélyes áru szállítás	20 millió tonna szállított áru/év, 20-25 ezer vasúti szerelvény/év
VIZI veszélyes áru szállítás	6 millió tonna szállított áru/év, 3200 hajókötelék/év
LÉGI veszélyes áru szállítás	300-400 járat/év
Kritikus infrastruktúra elem	35.000 elem

KIV Szabályozás

● **2013. március 1. – A létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről szóló 2012. évi CLXVI. törvény**

● **2013. március 12. – A létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről szóló 2012. évi CLXVI. törvény végrehajtásáról szóló 65/2013. (III. 8.) Korm. rendelet**

Igen:	268	82.0%
Nem:	44	13.4%
Tartózkodott:	15	4.6%
Szavazott:	327	100.0%
Nem szavazott:	59	

BELÜGYMINISZTERIUM
ORSZÁGOS KATASZTRÓFAVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG
„Magyarország szolgálatában a biztonságért!”

A veszélyes áruk szállításának ellenőrzése

ADR ellenőrzések

- 29535 ellenőrzött közúti jármű, ebből 3833 ADR-es, szabálytalan 297 jármű (7,7 %)
- 612 telephelyi ellenőrzés, 117 esetben hiányosság (19%)
- Intézkedések: 390; Kiszabott bírság 104,98 mFt.

RID ellenőrzések

- 10095 ellenőrzött vasúti jármű, ebből 5716 RID-es, szabálytalan 194 jármű (3,4 %)
- 167 telephelyi ellenőrzés, 9 esetben hiányosság (5,4%)
- Intézkedések: 126; Kiszabott bírság 15,275 mFt.

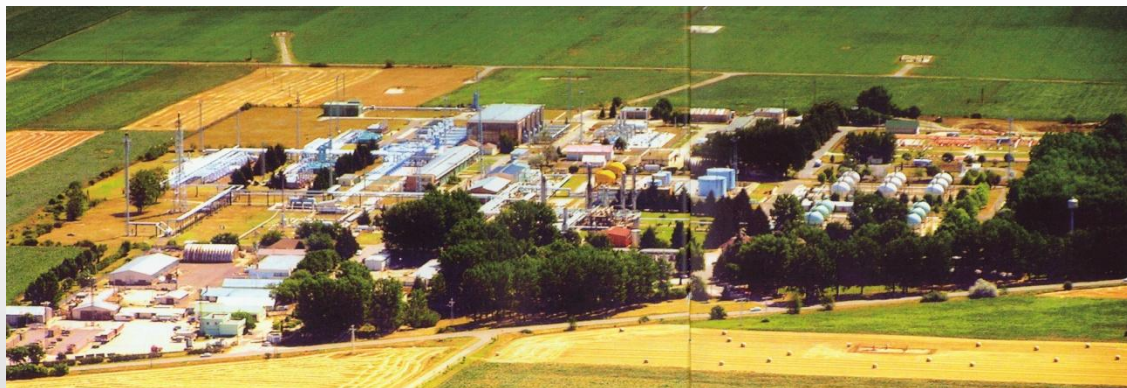

ADN ellenőrzések

- 937 ellenőrzött vízi jármű, ebből 312 ADN-es, szabálytalan 50 jármű (16 %)
- 19 telephelyi ellenőrzés, 1 esetben hiányosság (5,3%)
- Intézkedések: 51; Kiszabott bírság 12,37 mFt

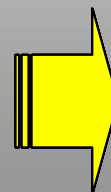
Veszélyes üzemek – Seveso II.

ELLENŐRZÉSEK

A biztonság bemutatása
a Biztonsági jelentésben

A lakosság tájékoztatása

Hatósági engedélyezési és felügyeleti ellenőrzési rendszer működtetése

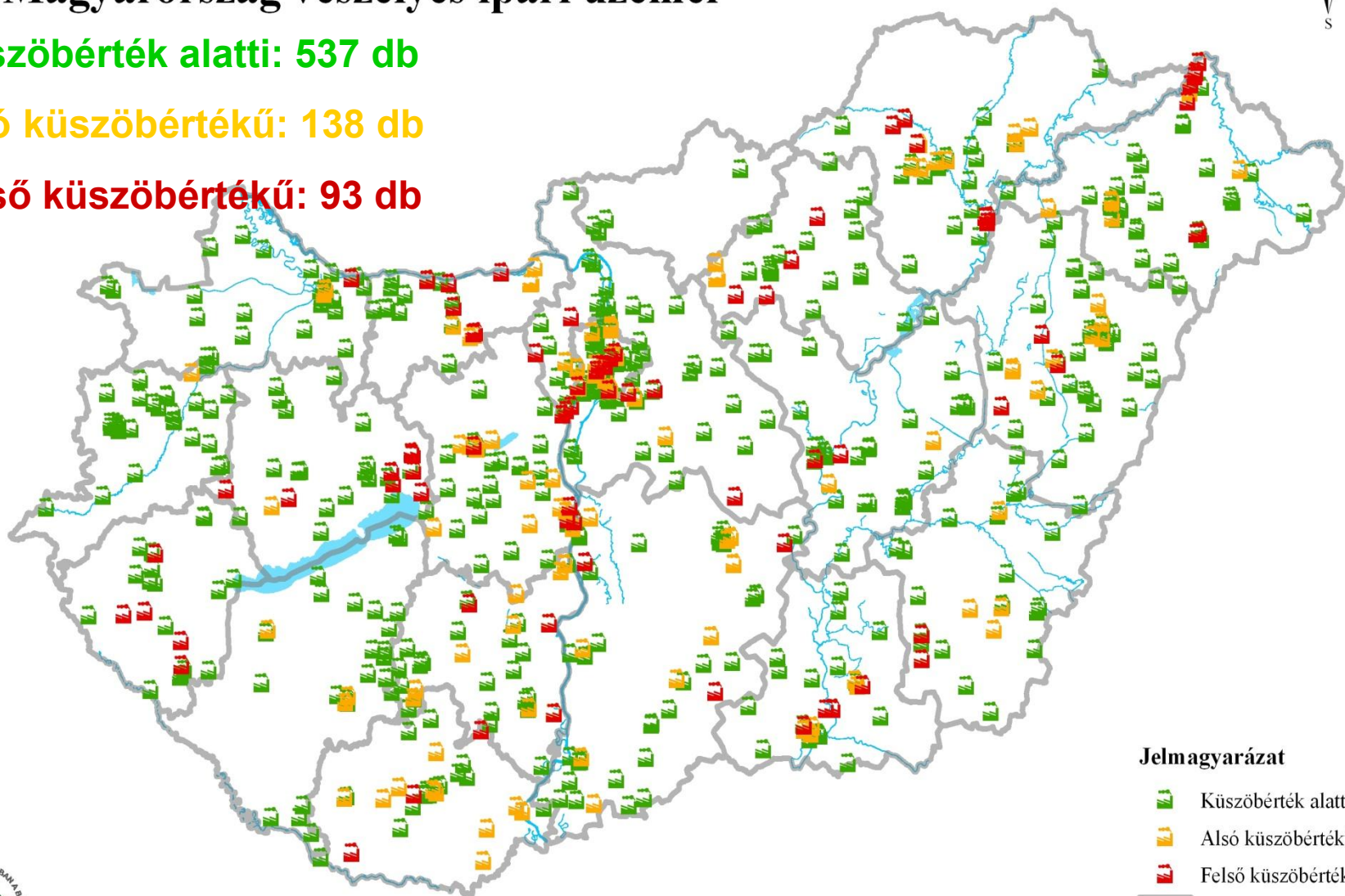
- a veszélyes ipari **üzem azonosítása** és a veszélyes tevékenység végzése,
- a veszélyes anyagokkal kapcsolatos **súlyos balesetek veszélyének azonosítása és kockázatuk elemzése**,
- a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzését, hatásainak csökkentését biztosító irányítási rendszer, illetőleg a **biztonsági irányítási rendszer**,
- a veszélyes anyagokkal kapcsolatos **súlyos balesetek káros hatásainak értékelése**, a lehetséges **dominóhatás**,
- a belső, illetve a **külső védelmi terv**, és ezek végrehajtási feltételeinek megléte,
- a **településrendezési tervezés**,
- a **lakossági tájékoztatás és a nyilvánosság biztosítása**.

Magyarország veszélyes ipari üzei

Küszöbérték alatti: 537 db

Alsó küszöbértékű: 138 db

Felső küszöbértékű: 93 db

Jelmagyarázat

- Küszöbérték alatti üzem
- Alsó küszöbértékű üzem
- Felső küszöbértékű üzem
- Megye
- Tó
- Folyó

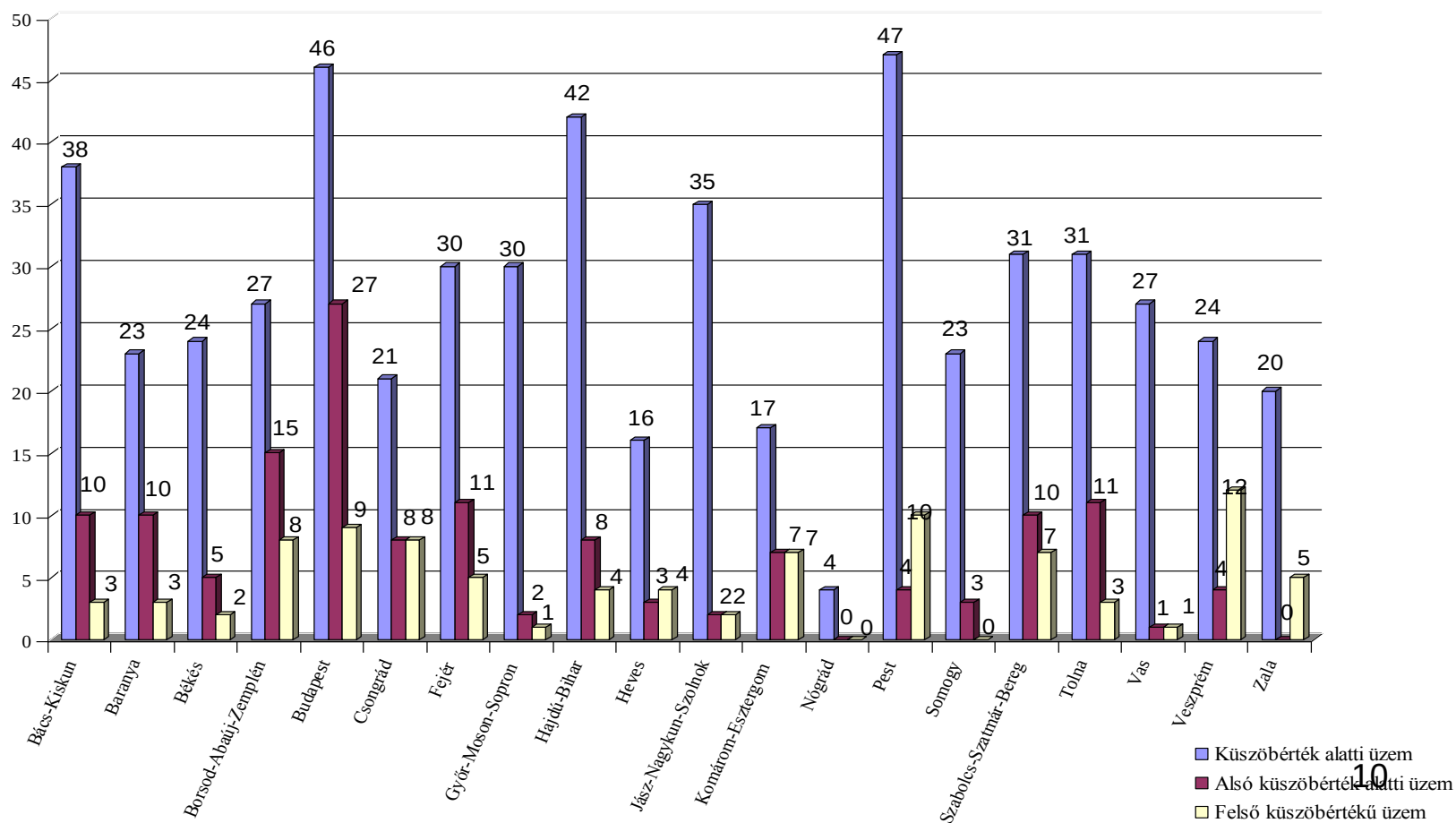

BELÜGYMINISZTERIUM ORSZÁGOS KATASZTRÓFAVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG

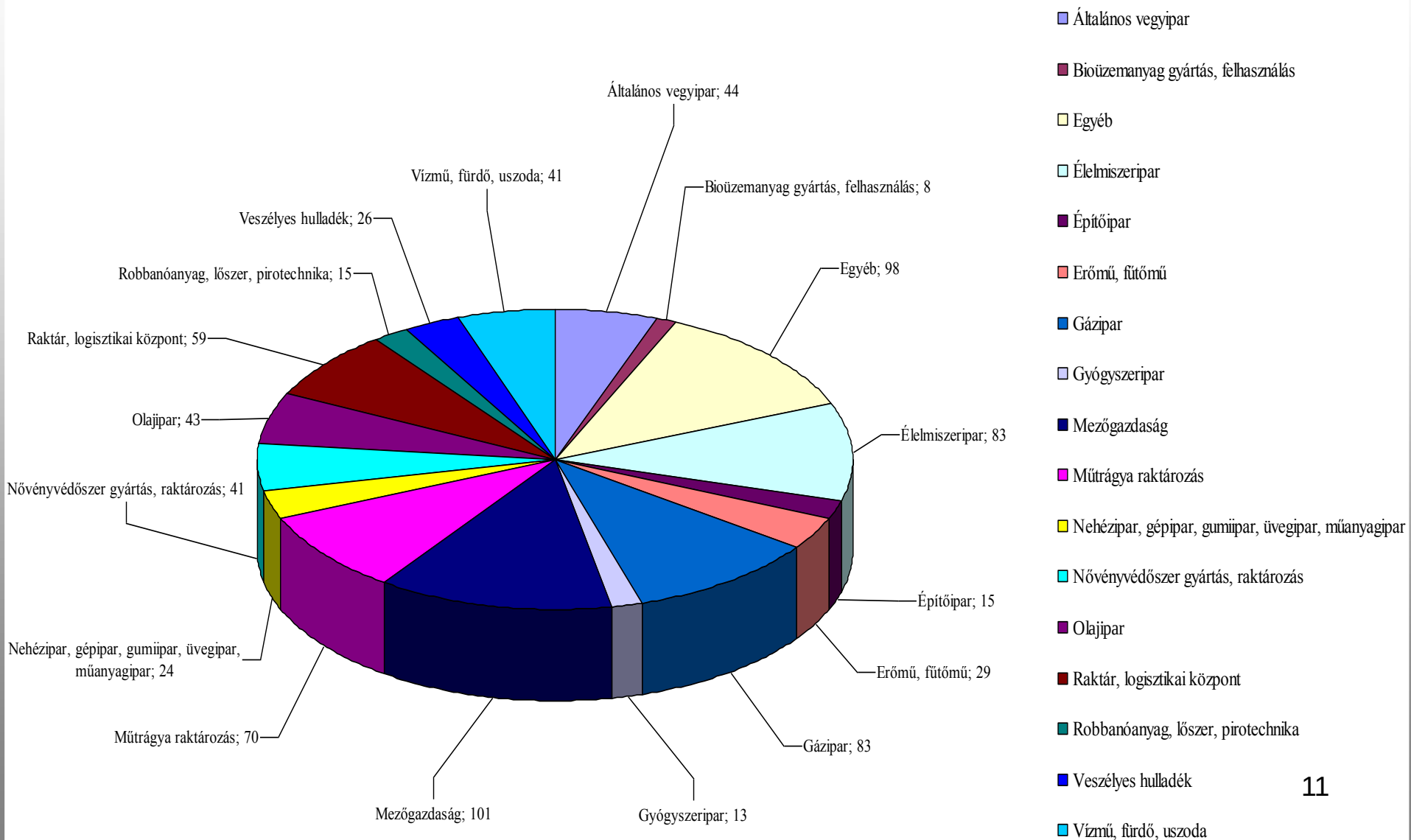

A veszélyes üzemek számának megoszlása igazgatóságoként

BELÜGYMINISZTERIUM ORSZÁGOS KATASZTRÓFAVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG

A hatósági ellenőrzések típusai

- Hatósági helyszíni szemle üzemazonosítás céljából
- Hatósági helyszíni szemle a biztonsági dokumentációk valóságtartalmának vizsgálata céljából
- Időszakos hatósági ellenőrzés
- Belső védelmi terv gyakorlat ellenőrzés
- Supervisor-i iparbiztonsági ellenőrzés (komplex és eseti)
- Káreseti helyszíni szemle üzemzavar, súlyos baleset kivizsgálása céljából

Hatósági helyszíni szemlék a veszélyes tevékenység engedélyezési eljárásában

- Helyszíni szemle üzemazonosítás céljából:
 - benyújtott üzemazonosítási adatlapok valóságtartalmának vizsgálata
 - veszélyes anyagok mennyiségének, minőségének felmérése
 - az üzem környezetének vizsgálata
- Helyszíni szemle a benyújtott biztonsági dokumentáció valóság tartalmának ellenőrzése céljából:
 - biztonsági jelentés,
 - biztonsági elemzés,
 - súlyos káresemény elhárítási terv.
- Helyszíni szemle szempontjai:
 - veszélyeztetettek körének felmérése,
 - a biztonsági dokumentációban szereplő súlyos baleseti eseménysorok megfelelősége
 - a veszélyes anyagok fajtái, mennyisége
 - üzemi technológiai sajátosságok rögzítése,
 - irányítási rendszer és elemeinek vizsgálata,
 - védelmi eszközök, berendezések összevetése a leírtakkal,
 - külső és belső dominóhatás vizsgálata.

Időszakos hatósági ellenőrzések

A katasztrófavédelmi igazgatóságok a veszélyes üzemekkel kapcsolatos időszakos hatósági ellenőrzési tevékenységet az alábbiakban meghatározott esetekben és időszakonként végzik:

- felső küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek – évente,**
- alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek – kétfévente,**
- küszöbérték alatti üzemek – háromévente.**

Főbb szempontok az időszakos hatósági ellenőrzések során

A katasztrófavédelmi igazgatóság az adott évre elfogadott ellenőrzési ütemterv alapján **kiértésíti** a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem üzemeltetőjét a tervezett ellenőrzés időpontjáról.

Az időszakos hatósági ellenőrzések **célja** egyrészt a **jogszabályi követelményeknek megfelelő üzemeltetés ellenőrzése**, másrészt a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem üzemeltetőinek ellenőrzése az alábbiak szerint:

- meghozták-e a súlyos balesetek megelőzéséhez szükséges óvintézkedéseket,
- megfelelő intézkedéseket tettek-e a súlyos balesetek következményeinek korlátozására a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem területén belül és kívül,
- a biztonsági dokumentációban szolgáltatott információk valósághűen tükrözik-e a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemet és veszélyeztető hatásait,
- a változások esetén felülvizsgálták-e, illetve átdolgozták-e a biztonsági dokumentációt, illetve a védelmi terveket,
- megfelelően működtetik-e a biztonsági irányítási rendszert, illetve az irányítási rendszert.

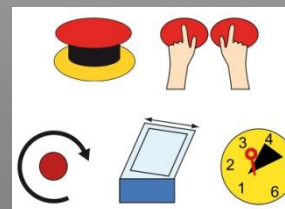
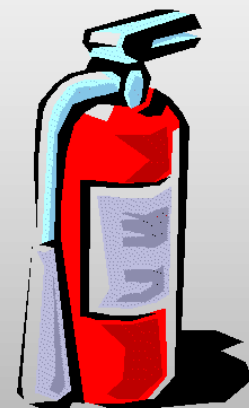

Biztonsági Irányítási Rendszer vizsgálatának szempontjai

A súlyos balesetek megelőzésére vonatkozó irányelvek és az irányelvek végrehajtását szolgáló biztonsági irányítási rendszer vizsgálata az időszakos hatósági ellenőrzések keretében a következő szempontok figyelembe vételével történik:

- szervezet és személyzet;
- a súlyos balesetek meghatározása és értékelése;
- üzemvezetés;
- a változtatások kezelése;
- védelmi tervezés;
- monitoring rendszerek;
- audit, belső ellenőrzések.

Belső védelmi terv gyakorlatok ellenőrzésének szempontjai

A gyakorlat elfogadhatónak minősíthető, amennyiben:

- a gyakorlat résztvevői előzetes oktatásban részesültek,
- az üzemeltető a belső védelmi tervben szereplő súlyos baleseti eseménysorok egyikét gyakoroltatja,
- a résztvevők a tervben meghatározott cselekvési sortól nem térnek el,
- nem tapasztalható semmilyen körülmény, ami egy feltételezett baleset során annak kimenetelét negatív irányba terelhetné (pl.: védőfelszerelés nem megfelelő használata).

Részleges belső védelmi terv gyakorlat megtartása évente, teljeskörű gyakoroltatás háromévente esedékes.

Supervisori iparbiztonsági ellenőrzések

A katasztrófavédelmi hatóságok:

- ipar-felügyeleti adatbázist működtet a veszélyes üzemek nyilvántartása céljából
- az ipar-felügyeleti adatbázishoz hozzáférést biztosít a társhatóságok részére
- koordinálja a társhatóságok ellenőrzéseit

Supervisori ellenőrzések jellemzői:

- értesítés nélküli ellenőrzések
- kiterjednek az alsó, felső küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek és a küszöbérték alatti üzemek, kiemelten kezelendő létesítmények körére,
- a területi szerv koordinálja a társhatóságok hatósági ellenőrzéseit,
- nem szükséges minden illetékes (csak az érintett terület vizsgálatához, ellenőrzéséhez szükséges) társhatóság részvétele,
- lefolytatására a társhatóságok is tehetnek javaslatot.

A területi szerv a végrehajtott iparbiztonsági komplex ellenőrzésről 30 napon belül összefoglaló jelentést készít és felterjeszti az Országos Iparbiztonsági Főfelügyelőség részére.

Iparbiztonsági Főfelügyelőség

Veszélyes üzemek szakterülettel együttműködő társhatóságok, szervezetek

- Alkotmányvédelmi Hivatal
- Nemzeti Védelmi Szolgálat
- Nemzeti Biztonsági Felügyelet
- **Országos Rendőr-főkapitányság**
- Budapesti Rendőr-főkapitányság
- Terrorelhárítási Központ
- **Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség**
- Nemzeti Adó és Vámhivatal
- Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatósága
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat
- **Magyar Bányászati és Földtani Hivatal**
- Nemzeti Fogasztóvédelmi Hatóság
- Nemzeti Közlekedési Hatóság
- Közlekedésbiztonsági Szervezet
- Fővárosi és Megyei Kormányhivatalok Közlekedési Felügyelőiségei
- Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság
- Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség
- Magyar Energia Hivatal
- Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal
- Országos Atomenergia Hivatal
- Országos Mentőszolgálat
- Honvédelmi Minisztérium Veszélyes Katonai Objektum Felügyeleti Hatóság
- Települési önkormányzat polgármesteri hivatal

Üzemzavarok, súlyos balesetek kivizsgálása

Veszélyes anyagokkal kapcsolatos üzemzavarnak minősül:

a Kat. 3. § 30. pontja alapján a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemben, küszöbérték alatti üzemben a rendeltetésszerű működés során vagy a technológiai folyamatokban bekövetkező olyan nem várt esemény, amely azonnali beavatkozást igényel és az alábbi következmények egyikével jár:

- a) veszélyes anyaggal kapcsolatos tűz,
- b) veszélyes anyaggal kapcsolatos robbanás,
- c) mérgező, rákkeltő tulajdonságú veszélyes anyag kibocsátása,
- d) oxidáló, tűz- vagy környezetre veszélyes tulajdonságú folyadék halmazállapotú veszélyes anyag kikerülése legalább 1000 kg mennyiségben,
- e) egyéb veszélyes anyag kikerülése legalább a felső küszöbérték 0,1%-át elérő mennyiségben,
- f) veszélyes anyagokkal foglalkozó létesítmény leállítása.

Üzemzavarok, súlyos balesetek kivizsgálása

Veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetnek minősül:

a Kat. 3. § 29. pontja szerint az olyan mértékű veszélyes anyag kibocsátásával, tűzzel vagy robbanással járó, veszélyes anyagokkal kapcsolatos üzemzavar, amely a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem, küszöbérték alatti üzem működése során befolyásolhatatlan folyamatként megy végbe, és amely az üzemen belül vagy azon kívül közvetlenül vagy lassan hatóan súlyosan veszélyezteteti vagy károsítja az emberi egészséget, illetve a környezetet.

Üzemzavarok, súlyos balesetek kivizsgálása

A vizsgálat során az alábbiakra kell figyelmet fordítani:

- a) az esemény bekövetkezésének okainak és körülményeinek megállapításához szükséges műszaki, technológiai dokumentumok, a biztonsági irányítási rendszer releváns okmányainak beszerzése,
- b) a baleset helyszínének, a baleseti hatásokkal érintett területnek minden esetben hang- és képfelvételen való rögzítése a baleset körülményeinek felderítése érdekében,
- c) a baleset okaival és következményeivel kapcsolatban a káresemény során a helyszínen tartózkodó személyek, az üzemeltetőnek, a létesítmény vezetőjének nyilatkozata.

Tapasztalatok

- a)** A Seveso-II. irányelv hatálya alá tartozó üzemeltetői kör továbbra is jól együttműködik a hatósággal, míg a küszöbérték alatti üzemek esetében folyamatos fejlődés tapasztalható a hatósággal való együttműködés és az üzemi biztonságkultúra megfelelő kialakítása tekintetében.
- b)** A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés területén országos és területi szinten a társhatóságokkal hatékony együttműködés alakult ki az iparbiztonsági supervisor hatósági feladatok ellátása érdekében.
- c)** A végrehajtott hatósági ellenőrzés eredményeként (a karbantartások és a belső védelmi terv oktatások terén feltárt problémák megoldására) az üzemi biztonsági irányítási rendszerek felülvizsgálata nagy mértékben hozzájárult az üzemek által okozott veszélyeztetés csökkentéséhez.
- d)** Esetenként a belső védelmi terv gyakorlatok megismétlésére volt szükség a nem megfelelő felkészültség, az egyéni védőeszköz használatának hiánya, illetve a védelmi tervben szereplő cselekvési sortól való eltérő feladat-végrehajtás miatt.
- e)** A fokozott hatósági jelenlét az üzemzavarok, súlyos balesetek kivizsgálása során az üzemeltetői jelentési kötelezettségek teljesítésében, a káresemények körülményeinek megállapításában és a tett intézkedések hatékonyságában pozitív változást eredményezett.

BELÜGYMINISZTERIUM
ORSZÁGOS KATASZTRÓFAVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG

2012. évben a veszélyes üzemek iparfelügyeleti tevékenysége során végrehajtott ellenőrzések és intézkedések

- 138 esetben Seveso-s üzem ellenőrzése
- 148 üzemi belső védelmi gyakorlat ellenőrzése (5 esetben kötelezés BVT gyakorlat ismételt végrehajtására)
- 106 db supervisorri iparbiztonsági ellenőrzés
- 69 esetben intézkedés a biztonságos üzemeltetés feltételeinek megteremtése érdekében
- 4 esetben az üzem tevékenységének tiltása, korlátozása
- 35 800 000 Ft összegű katasztrófavédelmi bírság kiszabása

**2012. évben az üzemzavarokkal, súlyos balesetekkel kapcsolatos
hatósági tevékenység**

44 esetben történt káresemény veszélyes üzemben

2 esetben súlyos baleset

33 esetben üzemzavar

9 esetben jelentésre nem kötelezett esemény

25 üzemzavar káreseti helyszíni vizsgálata

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

